

**IN DIT
NUMMER:**

Sterven in een gesloten centrum...	1
Het Grondwettelijk Hof bekrachtigt het opsluiten van minderjarigen: een mislukking?	2
Die Afghanen die onze democratie op de proef stellen	2
Na het gesloten centrum	3
Vaarwel Marie-Françoise, welkom Aude!	4
Filmdebat op 9 december 2013	4

Sterven in een gesloten centrum...

Op 5 december 2013 sterft Patrick Ago. Deze dertigjarige Ivoriaan werd al een maand vastgehouden in het gesloten centrum van Brugge. JRS Belgium is verbijsterd, kan het niet geloven, en is diep bedroefd: wat was de doodsoorzaak? Wie was die man? Het team had hem nooit ontmoet.

Geschokte gedetineerden belden JRS Belgium op. Sinds het overlijden was iedereen in het centrum van Brugge in hongerstaking gegaan en weigerde men de normale routine van de groepsbewegingen te volgen. Er doken proteststemmen op over de moeilijke levensomstandigheid in het centrum, klachten over de sociaal assistenten en de medische dienst. Binnen de kortste keren sloeg de hongerstaking over naar andere gesloten centra: Vottem en 127bis.

Een telefoontje naar de centrumdirectie in Brugge leverde niet veel op. Het personeel was duidelijk geschrokken en erg verveeld door deze delicate situatie. Ze waren zeer voorzichtig met het verlenen van informatie aan derden. Het parket had een opsporingsonderzoek opgestart. Wegens het onderzoeksgeheim kon geen informatie worden vrijgegeven.

Dezelfde dag nog organiseerde de priester die al jaren trouw wekelijks het gesloten centrum bezoekt een gebedswake waar zowel gedetineerden als personeel op afkwamen. Iedereen werd uitgenodigd om bij de foto van de overledene een kaarsje te

plaatsen, in stille herinnering aan hem. Velen hebben dit stilte- en bezinningsmoment in zo'n moeilijke context sterk gewaardeerd.

JRS Belgium vroeg de centrumdirectie om uitzonderlijk tijdens het weekend toegang tot het centrum te krijgen om haar steun en solidariteit aan de gedetineerden te betuigen. De toegang werd geweigerd. Pas op maandag, 9 december, was JRS Belgium terug wel-

kom. Die dag waren de gemoederen van de gedetineerden al wat bedaard, hoewel de meesten nog erg onder de indruk en diep getroffen waren. Ze waren ook angstig dat hen hetzelfde zou overkomen. Patrick was immers een jonge man geweest en fysiek zeer fit, want hij ging vaak fitnessen. Hij had zich ook altijd normaal gedragen in de groep, sprak Frans en Nederlands... Velen dachten dus: "Als hij zomaar, plots, kon sterven dan kan dat met mij ook gebeuren". Sommigen vonden het overlijden verdacht of vermoedden zelfs kwaad opzet. Patrick was bij het wakken 's morgens gewoon niet wakker geworden. Toen de medische dienst erbij werd gehaald, was het al te laat.

Het parket beval een lijk-schouwing. Gezien er geen

officiële mededeling over het overlijden was bekendgemaakt (volgens de officieuze versie ging het om een hartstilstand) drong JRS erop aan dat de conclusies van de lijk-schouwing openbaar zouden worden gemaakt. Deze aangelegenheid overtreft immers de bijzondere belangen van het gezin van de overledene en een officiële mededeling had misschien de vele spanningen in verscheidene centra kunnen voorkomen. Het Parket van Brugge is uiteindelijk toch op ons verzoek ingegaan en zou de conclusies eerstdaags bekendmaken.

Er wordt wel eens gezegd dat men sterft zoals men heeft geleefd. Wat zou dit in deze context kunnen betekenen? Het zal je maar overkomen: je wordt om administratieve redenen vastgehouden, je vrijheid wordt je ontnomen, je bent afgezonderd van je dierbaren, beleeft één van de meest angstwekkende en stresserende periodes uit je leven en daar, tussen al die vreemde mensen in een gelijkaardige, moeilijke situatie, sterf je... Overlijden is altijd confronterend en moeilijk, maar sterven in een gesloten centrum? Zoiets wil niemand toch? Aan de levende gedetineerden kunnen we alleen deze hoop meegeven, dat de opsluiting slechts tijdelijk is, geen eindpunt maar een slechte droom die voorbij gaat, of een tunnel. Kijk, daar aan het einde van de tunnel kun je het licht al zien...

Nathalie SALAZAR MEDINA

Het Grondwettelijk Hof bekrachtigt het opsluiten van minderjarigen: een mislukking?

Zes niet-gouvernementele organisaties, waaronder *Jesuit Refugee Service Belgium*, hadden in 2012 bij het Grondwettelijk Hof een beroep ingediend tegen de wet van 16 november 2011 “die in de wet van 15 december 1980 op de vreemdelingen een artikel 74/9 invoegt betreffende het verbod op de detentie van kinderen in gesloten centra”. In tegenstelling tot wat de titel ervan zegt, laat die wet immers de detentie toe van kinderen wier enige fout is, dat ze behoren tot een gezin dat niet voldeed aan de door België opgelegde voorwaarden voor toegang of verblijf op het grondgebied van het Koninkrijk. Weliswaar voorziet de wet pas als laatste middel in die opsluiting, voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de voorbereiding van de uitwijzingsmaatregel en op voorwaarde dat het centrum “aangepast is aan de noden voor gezinnen met minderjarige kinderen”. Maar zoals het *Kinderrechtencomité* van de Verenigde Naties en, bij ons, de Federale ombudsman en de Algemene Afgevaardigde voor de Kinderrechten om het hardst roepen, is een detentieplaats voor vreemdelingen *nooit* aangepast aan de noden van kinderen. Men weet immers dat opsluiting op zich onomkeerbare traumata veroorzaakt bij

kwetsbare personen. In zijn arrest van 19 december 2013 was het Grondwettelijke Hof van mening dat de in november 2011 doorgevoerde wetswijziging niet inging tegen de Grondwet en evenmin tegen internationale teksten die de mensenrechten van minderjarigen en vreemdelingen beschermen.

Kunnen we spreken van een mislukking? Niet helemaal, en wel om twee redenen. De eerste is juridisch van aard. Het Hof aanvaardt ongetwijfeld dat de wetshervorming van 2011 binnen de Belgische juridische orde behouden blijft, maar op voorwaarde dat de waarborgen waarin door de Belgische wet en door de internationale overeenkomsten wordt voorzien, worden toegepast op alle betrokken gezinnen (niet enkel op degene die zich reeds op het grondgebied bevinden, maar ook op degene die worden aangehouden aan de grens) en dat de nodige aanpassingen voor het opvangen van kinderen in de gesloten centra worden vastgelegd (door een koninklijk besluit) onder toezicht van de Raad van State en van de gerechtelijke overheid. De tweede reden is politiek

© Deredactie.be

van aard. Uit een beroep zoals dat werd ingediend door de zes NGO's, blijkt dat er waakzame burgers zijn. Zelfs indien de overheid meent de orde te moeten handhaven door te voorzien in een mogelijkheid om minderjarigen op te sluiten, loonde het de moeite eraan te herinneren dat die orde de ontwikkeling van de meest kwetsbare personen niet mag hinderen. Daarom is het belangrijk dat men bij het uitvoeren van het migratiebeleid in de toekomst blijft zoeken naar andere oplossingen dan detentie.

Xavier DIJON SJ

Die Afghanen die onze democratie op de proef stellen

Men kan moeilijk niet hebben horen spreken over de honderden Afghanen die te Brussel tussen de Troonstraat en de Poststraat heen en weer werden gestuurd en uiteindelijk een onderkomen vonden in de koude Begijnhofkerk, waarna ze de inwoners van Bergen en van Gent tegemoet trokken terwijl ze “We want justice!” riepen.

© CIRÉ: Afghanen in de Begijnhofkerk te Brussel

De Belgische asielinstanties weigeren namelijk internationale bescherming te bieden aan 44% van de in België verblij-

vende Afghanen, onder wie jongeren en gezinnen met kinderen. Volgens het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen (HCV) verkeren die nachtans in gevaar in hun land. Afghaanse onderdanen worden in België dus opgesloten en uitgewezen naar een land waar hun leven in gevaar kan zijn. Gezinnen worden momenteel niet uitgewezen door de overheid, maar die houdt ze in een rechteloze situatie, door hun niet de minste verblijfsvergunning te geven en hun opvang te laten hangen van een terugkeer naar Afghanistan, hoewel men weet dat die gevaarlijk is.

JRS heeft sommigen van hen ontmoet toen ze, als gevolg van de manifestatie in september jongstleden, vastzaten in een gesloten centrum. Ons team heeft zich op twee manieren willen aansluiten bij de brede solidariteitsbeweging die voor hen tot stand kwam. Vooreerst door het eisenplatform mee te

ondertekenen, dat vraagt dat de Belgische regering: 1° over de veiligheidstoestand in Afghanistan een duidelijk standpunt zou innemen, op basis van door onafhankelijke deskundigen verstrekte adviezen en een democratisch debat; 2° in afwachting van die verduidelijking, alle uitwijzingen naar Afghanistan zou opschorten en 3° een voorlopige verblijfsvergunning zou geven aan Afghanen en Afghaanse gezinnen die geen bescherming kregen, opdat ze op menswaardige wijze bij ons zouden kunnen leven. Vervolgens hebben wij deelgenomen aan het Manifeste tijdens de internationale dag van de migranten op 18 december jongstleden, op het voorplein van de Begijnhofkerk.

De jongste bloedige aanslag te Kaboel bewijst voor ons eens te meer dat België zeker – en dringend – de behoefte aan bescherming van alle op zijn grondgebied aanwezige Afghanen opnieuw moet bekijken. Anders is ons land alleen maar in naam een democratie...

Baudouin VAN OVERSTRAETEN

Na het gesloten centrum

We zullen hem Y... noemen, een "persoon zonder papieren" die op een septemberavond in 2012 te Zaventem landde en in het restaurant werd achtergelaten door de mensensmokkelaar. Hij bracht een nacht op straat door, vóór hij naar de Dienst Vreemdelingenzaken werd gestuurd en vervolgens naar het gesloten centrum van Vottem. Een JRS-bezoeker stelt hem voor op bezoek te komen.

Daar ben ik dus en moet de heer Y al direct duidelijk maken dat "ik niets kan doen voor zijn procedure, maar alleen

vallen en die vertrouwensrelatie te verbreken, zolang die gewenst is.

De volgende dag bel ik hem. Hij heeft op straat geslapen en een middel gevonden om naar Brussel te komen. Bij een landgenoot kan hij twee nachten verblijven. Maar de avond van de volgende dag krijg ik een wanhopig sms'je als gevolg van een telefonisch contact met zijn land: "...mijn oom werd afgeranseld... ik ben verloren, mijnheer Guy". Ik pluk hem van straat en we zoeken een onderkomen voor de nacht. Vinden we er geen, dan zal hij bij

zijn hoop en zijn ongerustheid...

Op zijn verzoek ga ik met hem mee naar een verhoor op het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatslozen en ontmoet ik zijn advocaat. De negatieve beslissing valt enkele weken later. Zijn moreel krijgt een klap en om hem wat te verstrooien, laat ik hem drie dagen bij mij wonen. Hij vraagt voor alles mijn mening en raad: "u bent zoals een vader voor mij". Hij staat open voor alles en zegt dat hij een viering wil bijwonen, zoals toen hij op school was bij de zusters. Ik ga met hem naar de monniken te Wavreumont. We komen hier nog terug, zei hij me. Het leven gaat verder en schijnt normaal. Hij heeft zich kunnen aansluiten bij een voetbalclub te Tongeren, waar hij naartoe gaat voor de trainingen en de matches. Een nieuw beroep en, aangezien de zitting openbaar is, verzegel ik hem op zijn verzoek. In afwachting van de beslissing wordt hij overgeplaatst naar een gezinswoning elders in Vlaanderen. Hij is er ongelukkig en voelt zich weer eens ontworteld. Hij wacht zonder illusies op de beslissing. Die komt en is weer negatief; tegelijk komt er een einde aan zijn tenlasteneming. Hij zal dus op straat staan met een bevel om het grondgebied te verlaten, tenzij hij onderduikt in de illegaliteit.

Hij wacht niet en vindt voorlopig "asiel" bij een landgenoot. Maar diens genadebrood wil hij niet eten. Een andere landgenoot is geregulariseerd in Duitsland en overtuigt hem om zich bij hem te voegen en om daar een asielaanvraag in te dienen. Tijdens de procedure die waarschijnlijk tot niets zal leiden – De Europese Dublin-verordening bepaalt immers welke land er aansprakelijk is voor het behandelen van een asielaanvraag – zal hij tenminste vrij zijn en niet in een gesloten centrum worden ondergebracht. Elk land heeft zo zijn methoden.

Hij is dus in Duitsland. Ik blijf met hem in contact. Hij laat me weten dat hij dicht bij de Belgische grens is... als om me uit te nodigen voor een bezoek. De dag waarop ik mijn komst had aangekondigd, wacht hij mij op aan de deur... Beiden zijn we blij elkaar weer te zien. Het valt ongetwijfeld buiten mijn "JRS-contract", maar niet buiten mijn zo rijke opdracht om aanwezig te zijn bij vreemdelingen.

Guy LETHÉ

Guy Lethé, vrijwilliger bij JRS Belgium, en de persoon die uit een gesloten centrum werd vrijgelaten

kan proberen zijn eenzaamheid wat te breken". Bezoek na bezoek vertelt hij me zijn verhaal. Hij is slachtoffer van een gezinsdrama, werd geslagen, opgesloten en met de dood bedreigd. Hij kon ontsnappen met de hulp van zijn oom, die als een vader voor hem is, en werd toevertrouwd aan een mensensmokkelaar...

Vanuit Vottem zoekt hij vruchteloos telefonisch contact met die oom. Hij verlaat zich op mij en vertelt zijn verhaal. Wat denk ik daarvan? Wat valt er te doen? Hij vertrouwt mij en vertelt. Ik vertrouw hem en dat voelt hij.

Plots, op een avond in januari, is hij "vrij", dat wil zeggen op straat te Luik, zonder geld, zonder onderkomen, zonder eten. Hij stuurt me een sms'je. Ik kan hem geen oplossing bieden... Bovendien is mijn taak voor JRS afgelopen, aangezien hij niet meer opgesloten zit! Ik kan het echter niet over mijn hart krijgen hem te laten

mij logeren. Wonderlijk genoeg vinden we een plaats bij een 'Samu social' (nachtasiel). Maar morgen?

Hij neemt opnieuw contact op met de Dienst Vreemdelingenzaken en wordt verwezen naar een Fedasil-centrum (federale opvang voor asielzoekers) waar ik hem elke dag zie. Van daaruit wordt hij naar Kapellen gestuurd. Tijdens de wekelijkse bezoeken maak ik me wat zorgen over zijn materiële voorzieningen, want hij wordt echt niet verwend en... heeft geen telefoonkaart... Enkele weken later is hij op weg naar het open centrum van Sint-Truiden. Tijdens mijn wekelijkse bezoek spreekt hij over zijn dagelijks leven, over degenen die rondom hem leven en zich afvragen wie die Belg is, die hem komt bezoeken – "mijn papa", zegt hij al lachend; hij spreekt me ook over zijn geloof als moslim, over zijn schaamte over de gewelddaden van moslims, over

Vaarwel Marie-Françoise, welkom Aude!

Zuster Marie-Françoise Assoignon

Na twee jaar samenwerking als geaccrediteerde bezoekerster in het gesloten centrum van Vottem (Luik), heeft zuster Marie-Françoise Assoignon JRS Belgium verlaten. Ze moest immers met een mandaat van zes jaar deel gaan uitmaken van de algemene raad van haar congregatie, de Zusters van de Heilige Maria te Namen. We weten hoezeer de gedetineerden haar rustgevende en attente aanwezigheid op prijs stelden. Heel het team dankt haar vandaag voor haar inzet bij de vluchtelingen en hoopt dat ze met dezelfde ijver haar nieuwe internationale taak zal kunnen vervullen.

Met genoeg verwelkomen we Aude Nyirahakizimana, die Marie-Françoise zal vervangen te Vottem. Aude werkte vijftien jaar in Afrika voor het Internationaal Comité van het Rode Kruis. Ze heeft daar meer bepaald steun verleend aan verplaatste personen, gewerkt bij de *tracing*-dienst die gezinnen en niet-begeleide minderjarigen opspoort en bezoeken gebracht in diverse detentieoordelen. Na haar aankomst in België werkte ze als vrijwilligster bij de sociale dienst van het Rode Kruis te Luik, meer bepaald om de weg te wijzen aan de begunstigen, onder wie veel mensen zonder papieren. Van haar lange ervaring met migranten zal heel het team ongetwijfeld kunnen profiteren. Welkom Aude!

Aude Nyirahakizimana

Baudouin VAN OVERSTRAETEN

Filmdebat op 9 december 2013

Drie jaar na de vertoning van de film 'Illégal' heeft JRS Belgium het publiek opnieuw in de Galeries-bioscoop (in het centrum van Brussel) uitgenodigd voor een filmdebat, ditmaal over de film 'The visitor' van Thomas McCarthy. De film vertelt het verhaal van een professor, een vijftiger die weduwnaar is en een eentoonig leven leidt tot hij in contact komt met een koppel zonder papieren. Die ontmoeting zal hem van zijn droefheid verlossen en zijn leven veranderen.

Om een authentieke indruk te geven van wat opsluiting is, had JRS Belgium ook een film over een gewezen gedetineerde gemaakt, die meteen na 'The visitor' werd getoond. Aangezien de toestand van die getuige nog altijd onzeker is (hij is dan wel vrij, maar heeft nog steeds geen verblijfsvergunning), werd de vroegere gedetineerde onherkenbaar gefilmd. Dat filmpje zullen wij later ook als illustratie gebruiken bij onze voordrachten, bijvoor-

beeld in scholen.

Dat er meer dan 200 aanwezigen waren bij de vertoning, toont nog maar eens dat het publiek wel degelijk belangstelling heeft voor de kwestie van de detentie en

dat het niet instemt met het opsluiten van migranten. De tussenkomsten van het publiek gaven ook uiting aan de ongerustheid ten aanzien van de komst van nieuwe migranten en vluchtelingen. Ook

al telde het publiek die avond personen die wel en anderen die niet op de hoogte waren van de migrantenproblematiek, verheugt JRS Belgium zich over de steun die uitging van de toeschouwers. Het feit dat we met zo weinig middelen zulk een grote groep konden bijeenbrengen, is heel geruststellend voor onze verdere werking. Wij danken dus iedereen voor zijn steun!

Elisabeth RAZESBERGER

Projectie van een gesloten centrum tijdens het filmdebat op 9 december 2013

Vergezellen

Dienen

Verdedigen

JESUIT REFUGEE SERVICE BELGIUM VZW IBAN: BE63 0016 5518 9408

Maurice Liétartstraat 31/9

Tel: +32-2-738 08 18

belgium@jrs.net

B- 1150 Brussel

Fax: +32-2-738 08 16

www.jrsbelgium.org

Voor een fiscaal attest (vanaf 40€) kunt u storten op de volgende rekening:

VZW Caritas International, Liefdadigheidsstraat 43, 1210 Brussel

IBAN: BE88 0000 0000 4141 of BIC: BPOT BEB1, onder vermelding van "P168JRS"

Verantwoordelijke uitgever: Baudouin Van Overstraeten, c/o JRS-Belgium